

Nejvyšší správní soud zrušil zákaz vstupu do restaurací pro neočkované

Petr Kozelka

Tvrdo ránu jednomu z nejdůležitějších omezení pro neočkované proti nemoci covid-19 zasadil ve středu Nejvyšší správní soud (NSS). Zrušil totiž velkou část opatření ministerstva zdravotnictví týkající se povinnosti prokázat se při vstupu do restaurace nebo hotelu potvrzením o očkování či prodělané nemoci.

Soud účinnost svého rozhodnutí vzhledem k současné epidemiologické situaci o týden odložil, aby dal šanci ministerstvu zdravotnictví na nastalou situaci reagovat.

„Jak budeme postupovat dál, o tom se ještě poradíme,“ řekl premiér Petr Fiala (ODS). Verdikt podle něj ukazuje na nedostatečné právní prostředí, které má vláda pro řešení pandemie. Opravné kroky chce ministerstvo představit v následujících dnech. Podle náměstka Josefa Pavlovce (piráti) bude rozhodnutí soudu zohledněno.

Pokud ministerstvo opatření neobnoví, budou moci využít stravovacích či ubytovacích služeb všichni, kteří nevykazují jasné znaky onemocnění.

Zásadním důvodem pro zá-

sah soudu bylo podle předsedy senátu Petra Mikeše to, že pandemický zákon podobnou regulaci v případě restaurací, klubů a hotelů neumožňuje. Zákon o ochraně veřejného zdraví by podobná opatření umožňoval, avšak jen vůči podezřelým z narkazy.

Cílem opatření nemůže být nepřímo donutit občany k očkování

Petr Mikeš, NSS

„Nejvyšší správní soud již v minulosti uvedl, že ministerstvo zdravotnictví nemá oporu pro omezování tohoto typu provozu v pandemickém zákoně, nejde-li o technická opatření, jako je například používání dezinfekce či rozmístění míst k sezení. Jejich činnost by ministerstvo mohlo omezit jen podle zákona o ochraně veřejného zdraví, nicméně to jen vůči osobám podezřelým z narkazy,“ vysvětlil soudce Mikeš.

Ministerstvo nyní buď může prokazovat, že situace je extrémně špatná a celá země je ohnisko covidu-19, anebo by

Foto PRAVO – Petr Hloušek

Kontroly v restauracích by měly za pár dní skončit.

musela vláda vyhlásit nouzový stav a regulaci restaurací a hotelů zajistit krizovým opatřením.

„Ministerstvo je oprávněno podle pandemického zákona

přijímat opatření nejen pro zabránění šíření epidemie covidu, ale i pro její zvládnutí. To v sobě zahrnuje i situaci pouhého snížení šíření nemoci, ale také zmírnění nejvýznamnějších

dopadů epidemie, mezi které v prvé řadě patří riziko přetížení systému zdravotní péče,“ pokračoval Mikeš.

Odlisné zacházení s očkovanými, lidmi po prodělané ne-

moci a neočkovanými může být podle soudu uplatňováno jen v nezbytném rozsahu, který odpovídá těm odborným poznatkům o účincích očkování, které přispívají ke zvládnutí epidemie.

Aby očkování nebylo povinné

„Cílem opatření však nemůže být nepřímo donutit občany k očkování. Tím by se totiž z dobrovolného očkování stalo prostřednictvím mimořádného opatření očkování povinné, neboť osobám neočkovaným by nezbývalo nic jiného než se nechat naočkovat, pokud by chtěly běžně žít,“ zdůraznil Mikeš.

NSS se nařizením zabíral na základě podnětu ženy z Brněnska. Podle Mikeše nyní nelze vyloučit, že v budoucnu dopadnou podobně neslavně další části opatření, neboť na soudu už leží další návrhy na jejich zrušení.

„Minimálně jeden jde velmi podrobně do odborných podkladů, ze kterých ministerstvo zdravotnictví vycházelo. Nemůžu tedy vyloučit, že rozsah zrušení opatření bude ještě větší,“ varoval Mikeš.

Právníci: Nutnost očkování v hospodách zůstává ve hře

Jan Martinek

Podle novely pandemického zákona by vládní koalice mohla nařídít restauracím a dalším provozovatelům, aby dovnitř nepouštěly neočkované osoby. Shoduje se na tom většina ústavních právníků v reakci na výrok Nejvyššího správního soudu (NSS), který toto opatření zrušil.

„Nejvyšší správní soud řekl, že tím, že v pandemickém zákoně zatím není regulace restaurací, není možné regulovat je podmínkou očkování. Podle mého názoru soud nechce říct,

že by nikde nebylo možné očkování požadovat. Novela pandemického zákona se dělala hlavně proto, takže tento argument platí,“ řekl Právu ústavní právník Jan Wintr.

„Regulace restaurací a škol je dlouhodobá slabina. Byla v zákoně o ochraně veřejného zdraví, ale NSS pak řekl, že je lze omezovat pouze v ohniscích narkazy. Čili tam existuje mezera, dává smysl ji zaplnit,“ dodal.

Podobně mluví i další expert na ústavní právo Jan Kysela. „NSS došel k závěru, že v současné podobě pandemického

zákonu není nic ve vztahu ke stravovacím službám, takže je nemůžete regulovat. Jen u osob podezřelých ze šíření narkazy podle zákona o ochraně veřejného zdraví, ale to je pak potřeba specifikovat jinak než říci, že to jsou všichni,“ uvedl pro Právo.

„Novela pandemického zákona ale zobecňuje pojem ‚provozovny‘, které může vláda regulovat, a to podle mého názoru cíleně, aby se tam vešlo všechno včetně stravovacích zařízení. Proto se začala připravovat už za ministra Adama

Vojtěcha. Je zvláštní, že se od ní ANO teď distancuje, to mi přijde maličko pokrytecké,“ doplnil Kysela.

Ostuda, míní Dostál

Podle ústavního právníka Ondřeje Preusse je nastalá situace dalším argumentem, proč je potřeba pandemický zákon novelizovat, anebo se vrátit k mimořádným nouzovým stavům.

„Některé kolegové mají názor, že by bylo lepší vrátit se k nouzovému stavu, kde je větší kontrola Sněmovny, a v kli-

du připravit nový pandemický zákon než to řešit v rámci několika málo dnů,“ přiblížil Právu Preuss.

„Je také otázka, zda toto opatření reálně funguje a nakolik se vůbec kontroluje. I jako klient mám zkušenost, že to není důsledné,“ míní ústavní právník.

Opáčný názor má zdravotnický právník a člen pirátské strany Ondřej Dostál. „Extrémně významné je stanovisko NSS, že není možné nepřímo nutit občany k očkování přes opatření. Právní veřejnost na to upozorňovala prakticky od zá-

čátku. Ministr zdravotnictví má za to nést odpovědnost. Je to strašná ostuda,“ řekl Právu Dostál. Argument, že je právě kvůli tomu potřeba novelizovat pandemický zákon, odmítá.

„Z politického hlediska je to špatně, protože koalice slíbila dobrovolnost očkování. Ale ještě horší by bylo, aby vláda zkoušela obejít soudní rozsudek změnou zákona,“ uvedl Dostál. „Vláda a ministerstvo zdravotnictví se pokoušejí legalizovat šikanu a zbavit občany možnosti bránit se přes soud,“ dodal.

Opozici přišlo rozhodnutí soudu o konci kontrol vhod

Opozičním poslancům, kteří včera pokračovali v obstrukcích při projednávání novely pandemického zákona, přišlo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vhod.

Zrušení kontrol covidových certifikátů v restauracích a klubech lídry opozičních stran nepřekvapilo. Jen se potvrdilo, že je norma zbytečná, tvrdí. S tím současný kabinet nesouhlasí.

„Kdyby tento nový pandemický zákon dneska platil, tak by toto opatření, které je bezesporu správné a v době, kdy tady byla vysoká čísla a šířil se omikron, určitě pomohlo, bylo nenapad-

nutelné,“ zdůrazňoval na plénu Sněmovny ministr zdravotnictví Vlastimil Válek (TOP 09).

Opozice i druhý den přijetí novely blokovala. „Máme krizový zákon a v případě potřeby tu máme možnost vyhlásit i nouzový stav. Obojí bylo odzkoušené a obojí fungovalo. Současná vláda je ale posedlá tím, že cokoli zavedla naše vláda, bylo a priori špatné. A takhle to pak dopadá,“ uvedl premiér Andrej Babiš (ANO). Pandemický zákon, který si loni vyvodila nynější vláda, označil za zbytečný.

„Další důkaz, že pandemic-

Foto PRAVO – Jan Handreich

Andrej Babiš v opoziční lavici.

ký zákon je v této podobě zbytečný. V jeho rámci jsme nyní, do konce února. I přesto soud dnes zrušil ochranná opatření. K čemu pak ten legislativní zmetek je?“ tázel se na Twitteru poslanec a lékař za ANO Jiří Mašek. „Pojďme krizovou legislativu s rozmyslem upravit a netlačme to na sílu,“ dodal.

„Rozhodnutí ničím nepřekvapuje. Od počátku bylo jasné, že i toto nařízení vlády je protiústavní,“ přidal se předseda SPD Tomio Okamura, jehož hnutí činí největší obstrukce proti přijetí zákona.

„Soudy se staly poslední ba-

štou práva a ochrany svobody. Problém vidíme v tom, jak dlouho soudům trvá, než proti-
právní příkazy zruší. O tom, že zdravotní informace jsou nevěřejnou, soukromou věcí občana, o níž není povinen informovat, už hovořil mimo jiné Ústavní soud,“ dodal Okamura.

Po zrušení některých omezení a restrikcí volají i někteří hejtmani. V současné situaci podle nich nemá smysl například plošně testování ve firmách a školách. Za účelná už kvůli omikronu nepovažují ani omezení v kadeřnictví nebo restauracích. (špf, ČTK)

V Německu justice rušila zákazy chodit do obchodů

V Německu spolkové země Bavorsko a Dolní Sasko řešily spory o nařízení, která umožňovala vstup do maloobchodu pouze očkovaným nebo uzdraveným. Belgický správní soud zase rozhodl o ukončení uzáveř divadel. Rozsáhleji zasahoval nejvyšší soud v Keni. Jinak se však u soudů projednávají spíše námitky proti povinnému očkování určitých skupin obyvatel (starých lidí, zdravotníků apod.) nebo velké části zaměstnanců jako v USA.

V Bavorsku se na soud obrátila majitelka obchodu se svě-

ty, podle níž nařízení, fakticky zakazující vstup do maloobchodů neočkovaným, omezovalo svobodný výkon jejího povolání a bylo diskriminující. Soud jí dal 19. ledna předběžně za pravdu a nařízení pozastavil. Podobný krok učinil v prosinci soud v Dolním Sasku.

Koncem prosince zrušila belgická státní rada, nejvyšší instance v tamním správním soudnictví, uzavření divadel, které týden předtím nařídila vláda premiéra Alexandra De Croo s odvoláním na šíření varianty omikron.

Soud zdůvodnil své rozhodnutí tím, že úřady nedoložily, proč považují kulturní sály za tak nebezpečná místa pro zdraví a život lidí, že je nutné nařadit jejich uzavření. Vládní rozhodnutí vyvolalo nejen soudní spor, ale i protesty za účasti tisíců lidí.

V Keni pozastavil v polovině prosince tamní nejvyšší soud vládní rozhodnutí, jež podle televize al-Džazíra bránilo těm, kdo nebyli plně očkovaní, ve využívání veřejných služeb a vstupu do národních parků, barů či restaurací. (ČTK, zr)

Provozovny: Maximálně s testem

Asociace hotelů a restaurací nepředpokládá, že vláda zruší v reakci na rozhodnutí soudu opatření, měla by ale zákazníkům alespoň vrátit možnost prokázat se negativním testem, řekl její prezident Václav Stárek.

„Již dříve jsme uváděli, že tímto omezením chce vláda spíše přivést lidi k očkování,“ řekl ČTK. Stárek dodal, že by ho nepřekvapily žaloby ze strany podnikatelů, protože jsou v zoufalé situaci.

To, že rozhodnutí soudu otvírá reálnou cestu k žalobám na stát o náhradu škody, si myslí i restaurátor Luboš Kastner z Asociace malých a střed-

ních podniků a živnostníků ČR. On sám by pak opatření zrušil. „Osobně pro sektor gastronomie vidím takové řešení jako jediné, i v souvislosti se slabou mutací omikron,“ uvedl pro Právo.

Mezi těmi, kteří rozhodnutí NSS přivítali, je i provozovatel ostravského tanečního klubu Fabrice Jiří Ramík. „My jsme si všeobecně mysleli, že to není úplně právně platné, protože to je v podstatě omezení svobody,“ nastínil s tím, že dosavadní nařízení dělalo a dělá problémy a lidé do provozu ani nechtějí chodit.

Dodal, že pokud budou i nadále platit samotesty, čestná

prohlášení nebo nějaké jiné omezení, pořád budou provozovatelé gastro a zábavních podniků limitováni.

Podobně to vidí ředitel plaveckého bazénu v Praze-Podolí Jan Bezděk. Z jeho pohledu by bylo nejlepší zrušení prokazování bezinfekčnosti, aby se sportující veřejnost mohla vrátit. Podle něj by ve hře mohly zůstat alespoň samotesty a čestná prohlášení.

Konkrétně bazénů se však zatím omezení regulace podle rozhodnutí NSS netýká. Soud ale naznačil, že rozsah zrušení opatření může být ještě větší, řeší další podněty občanů. (tov, plk)